



# Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Financiën

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Defensie

Plaats en datum: Den Haag, 30 oktober 2015  
Betreft: Advies over het voornemen om de Tweede Kamer voor te stellen de vervanging van onderzeeboten aan te wijzen als 'groot project'  
Ons kenmerk: 2015D41113  
Uw kenmerk: 34225-1/2015D35265  
Uw brief van: 29 september 2015

Geachte heer Ten Broeke,

Op 29 september 2015 heeft de vaste commissie voor Defensie per brief advies gevraagd aan de vaste commissie voor Financiën over het voornemen van uw commissie de Tweede Kamer voor te stellen de vervanging van onderzeeboten aan te wijzen als groot project. In de Regeling Grote Projecten van de Tweede Kamer is de procedure hiervoor beschreven<sup>1</sup>.

In antwoord op uw verzoek laat ik u weten dat de vaste commissie voor Financiën positief adviseert.

De vaste commissie voor Financiën heeft het voorstel getoetst aan het hoofdcriterium en de zes aanvullende overwegingen die in artikel 2 van de Regeling zijn geformuleerd. De commissie stelt vast dat vervanging van onderzeeboten een in technisch en organisatorisch opzicht complex project betreft, met substantiële financiële gevolgen. De commissie deelt uw analyse, waaronder uw verwijzing naar het besluitvormings- en verwervingsproces van de huidige onderzeeboten van de Walrusklasse, dat dit project een grotere en meer structurele aandacht van de Tweede Kamer verdient. Het beoogde project voldoet hiermee aan het hoofdcriterium dat de Regeling Grote Projecten stelt aan een nieuw groot project.

De commissie geeft u een tweetal punten in overweging die in uw voorstel aan de Tweede Kamer nog nader uitgewerkt kunnen worden.

Ten eerste zou de meerwaarde van de Regeling Grote Projecten ten opzichte van het gebruikelijke afwegingskader voor dit type projecten, het zogenaamde Defensie Materieel Proces (DMP), nog verdere onderbouwing behoeven. De minister verwijst in haar brief over de toekomst van de onderzeedienst ook naar dit DMP dat voorziet in de informatievoorziening en besluitvormingsmomenten rond materieelprocessen. Niettemin zijn al vaker materieelprojecten van Defensie aangewezen als groot project (zoals pantservoertuigen, luchtcommandofregatten, vervanging F-16/verwerving F-35) waarbij de meerwaarde onder meer gelegen was in een meer frequente informatievoorziening, een meer op maat gesneden informatievoorziening en betrokkenheid van de departementale auditdienst. De commissie geeft u in overweging om ook voor dit project de veronderstelde meerwaarde van de groot

---

<sup>1</sup> De Regeling Grote Projecten is een bijlage bij het Reglement van Orde van de Tweede Kamer en gepubliceerd in Kamerstukken II, 30 351, nr. 3. In artikel 3 van deze Regeling is vastgelegd dat voordat een commissie een voorstel doet aan de Kamer voor aanwijzing van een groot project, de Commissie voor de Rijksuitgaven advies wordt gevraagd. Met ingang van het parlementair jaar 2015/16 zijn de taken van de Commissie voor de Rijksuitgaven bij de vaste commissie voor Financiën belegd (zie Kamerstukken II, 2015/16, 31 597, nr. 9)

projectstatus op voorhand te expliciteren.

Ten tweede verdient het aanbeveling om vooraf stil te staan bij de door uw commissie gewenste reikwijdte en looptijd van het groot project. Artikel 11 van de Regeling stelt dat bij een groot project de volgende fasen van toepassing kunnen zijn:

- a. initiatieffase;
- b. uitwerkingsfase;
- c. uitvoeringsfase; en
- d. realisatie-/exploitatiefase.

Dit project bevindt zich vooralsnog in een verkennend stadium. Het is aan de vaste commissie voor Defensie om de looptijd van de groot projectstatus te bepalen. Dit kan zich bijvoorbeeld beperken tot het traject van besluitvorming (het verwervingsbesluit) of tot het moment dat de vervangers van de huidige onderzeeboten operationeel zijn.

De vaste commissie voor Financiën wijst u in dit verband op mogelijkheden die de Regeling Grote Projecten biedt (met name in artikel 11) om de informatiewensen van de Kamer tussentijds aan te passen aan de fase waarin het project zich bevindt. Zo biedt de Regeling onder meer de mogelijkheid de basisrapportage met informatie-eisen tussentijds aan te passen of het project tussentijds te evalueren.

De vaste commissie voor Financiën geeft uw commissie in overweging om uw definitieve voorstel op deze punten te verduidelijken alvorens het aan de Tweede Kamer voor te leggen.

Hoogachtend,

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,  
Duisenberg

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,  
Berck